

Utenriksminister Jonas Gahr Støre
Utenriksdepartementet
9114 Dep.
0032 Oslo

Reiserapport Tromsø – Gaza, som ble Tromsø – Jerusalem i stedet.

I begynnelsen av mai (5. – 9.) dro jeg for å besøke Gaza sammen med Astrid Eriksen fra ungdomshuset Tvibit og Ingrid Evertsen som representant for innsamlingsaksjonen for Gaza. I tillegg 'hektet' NRK-Troms sin journalist Arild Moe seg på som fjerdeperson, men han måtte naturligvis ordne seg innreisetillatelse på egen hånd med pressekort og lignende. Reisens formål var å presentere innsamlingsresultatet til Proteseverkstedet i Gaza, en innsamling som startet i begynnelsen av januar i år mens krigen herjet i Gaza.

Da krigen brøt ut sist romjul og Tromsøs egen Mads Gilbert reiste til Gaza, ble det samtidig arrangert folkesamlinger i Tromsø by for å markere avsky mot krigen. Med det tunge Israelse skytset både i flytokt, med droneflyenes lumske utmåling av offer, og bakkekrigens voldsomme dødbringende styrke, ble det klart for hele verden at dette var overgrep og ikke krig i normal forstand.

Tromsø er tvillingby (vennskapsby) til Gaza city, og reaksjonene i appeller ble naturlig nok skarpe. Vi var som resten av verden meget bekymret for den humanitære situasjonen. Gaza hadde jo forut for overgrepskrigen vært gjennom lang tid med blokade og befolkningen hadde lite å gå på. Snart ble det derfor i Tromsø startet en ny innsamlingsaksjon, etter samme mønster som i 2006 da jeg var med å starte og drive en slik vellykket innsamling til Proteseverkstedet. Denne gang var kultur det viktige bidrag fra første stund og Ingrid Evertsen fra Senja og Tromsø var en stor ressurs og klar talsperson. Innsamlingen spredte seg over hele landet, det er kommet store bidrag utenom Tromsø og Troms fra Trondheim, Bergen, Kristiansand, Oslo, osv. Kontoen skal gjøres opp senere i mai/juni, det antas å bli en total sum rundt 3,5 mill NOK.

Vi hadde med på vår reise denne gang en symbolsk sjekk på 2 mill NOK. Overføring av penger til Proteseverkstedet og eventuelt andre trengende humanitære mottakere i Gaza skal naturligvis skje som forrige gang vha. UD og godkjent organisasjon som kan bidra til at pengene kommer direkte til mottaker. Som sist blir det et system med god dokumentasjon på bruken av pengene, noe vår legitimitet for videre innsamlinger er avhengige av. En annen hensikt med reisen var naturligvis å treffe direkte våre samarbeidspartnere i Gaza, få snakke med dem og diskutere bruken av pengene, en eventuell utvikling i bruken av pengene og eventuell andre formål av humanitær karakter. For meg som ordfører ville det være i tillegg spesielt for første gang å få treffe mange av våre samtalepartnere gjennom vanskelige tider.

Mitt reiseønske ble første gang formidlet til den gang statssekretær Raymond Johansen og rådgiver Gry Larsen under et besøk i Tromsø i vinter (10. februar). Jeg ble da lovd formidling av dette ønsket til våre myndigheter i området, samt beskjed om at dette var eneste mulighet for å komme inn i Gaza. Før vi reiste til Israel, var det derfor ca. en mnd med kontakt med UD i Oslo, ambassaden i Tel Aviv og Representasjonskontoret på Vestbredden. Gjennom den dialogen ble det klart at vi ikke kunne reise en stor delegasjon

slik vi hadde tenkt, vi måtte begrense oss til 3 personer, og da med inn- og utreise til-fra Gaza to dager slik at hver av de andre to skulle være med meg inn hver sin dag. Det ble ikke på noe tidspunkt kommunisert at vi kunne komme i fare for ikke å få innreisetillatelse.

Mandag 4. mai var det ennå ikke kommet formelt svar fra Israel på vår innreisepøknad, men vi startet reisen fra Tromsø likevel. Vi hadde fortsatt ikke fått signaler som gikk i retning at vi sto i fare for ikke å få innreisetillatelse.

Ved ankomst Tel Aviv ettermiddag 5. mai kom beskjeden om avslaget! Det avstedkom mye telefoner og sms-kommunikasjon med ulike norske instanser i Norge og Israel. Avslaget var begrunnet i at vårt ærend ikke var humanitært nok i Israels definisjon av begrepet. At et land som har lemlestet tusenvis av mennesker i en overgrep"krig", får seg til å definere aktiv hjelp til å produsere proteser og rehabilitering som ikke humanitært nok, sier for meg det meste om de holdninger som råder i de bestemmende posisjoner i Israel. Vi prøvde vha. UD fra tirsdag t.o.m. fredag å få snudd vedtaket, men endelig avslag fra Israel ble formidlet oss torsdagskveld. Dette til tross for at den norske ambassadøren i Tel Aviv lagde en mer detaljert begrunnelse i sin anke.

Til tross for den enorme skuffelsen, ble ikke reisen bortkastet fra vår side. Vi hadde meget stor nytte av å bli kjent med forholdene i Palestinaland som Vestbredden er. Fra vår base i Øst-Jerusalem fikk vi kontakt med representanter for ulike organisasjoner som Redd Barna, Norsk Folkehjelp, Kirkens Nødhjelp, samt Telemedisin i Tromsø, i tillegg til de palestinske mennesker vi snakket med. Slik fikk vi et godt bilde av de umenneskelige forhold for den pregete befolkning i Gaza, inkludert det store oppbyggingsbehov for øvrig som er i byen. Den brutalitet, ondskap og overdimensjonerte omfang krigen fikk fra Israels soldater og krigsstrateger, er uforståelig og tragisk. Tragisk i forhold til det resultat det ga, og tragisk i forhold til de åpne sår i flere dimensjoner dette har skapt. Dette er en befolkning med store fysiske skader og ikke minst psykiske skader/traumer som spesielt for den unge befolkning kan medføre svært uheldig utvikling uten god hjelp og muligheter for utvidet samkvem med omverden.

Forholdene på Vestbredden utvikler seg i en retning som også er utrolig og rystende. Utrolig også i slik sammenheng at verden ikke reagerer kraftigere enn den gjør. Vi besøkte mange steder rundt og i nærheten av Øst-Jerusalem, Ramallah og Betlehem, samt at vi hørte om forhold ved Jeriko, Nablus og Hebron.

Vi fikk med egne øyne se resultatene av opprettingen av israelske enklaver inne på palestinsk område, der den omfattende bygging av mur omsluttet det hele. Resultatet er at palestinere isoleres i lommer i eget land, muren skiller de fra muligheten til å drive jordbruk, til å besøke slektninger og drive handel over andre områder i sin egen enklave. Den hysterisk umenneskelige militære kontroll på alle ut- og innganger fra disse områdene, betyr at i prinsippet blir palestinere f. eks født i Betlehem kan bli isolert her i hele sitt liv.

I tillegg driver Israel en bosettingspolitikk inne i enklavene som stadig medfører endringer i grenselinjer (murens posisjon). En kilepolitikk der palestinere fordrives fra sine hjem uten å kunne gjøre motstand. Den mest kjente historien i slik sammenheng er 'Kvinnen i teltet' bare kort vei fra Gammelbyen i Jerusalem. Hennes demonstrasjon av sin rett til å bli i eget hjem i

palestinsk område forteller det meste om hva som foregår. At israelske bosettere bare kan komme inn i hennes hus og overta det, at hennes skjøte på huset siden 1948 blir totalt neglisjert, er nesten ubegripelig sett med alle andres øyer enn Israels. Det kan nærmest syntes som om etnisk rensing med overtakelse av alt av palestinske områder er det langsiktige målet for jødisk bosettingspolitikken. Planen om å fordrive årtuseners palestinsk bosetting og etablere en ring av et belte med jødisk bosetting rundt Gamlebyen i Jerusalem, bekrefter dette. Jeg er engstelig for at Israels ledende politiske strategi fører til at folk flest i hele verden vender seg mot jødene - igjen. Det er ikke bra at slik aggressiv, planlagt, målrettet politikk får holdningskonsekvenser overfor Israel som på en måte kan gjenta historien fra tidligere tragiske, historiske tider. Dessverre for oss nordmenn er det slik at med Osloavtalen i hånden, har Israelsk bosetting i palestinske områder økt fra ca 150.000 før avtalen til nå over 400.000 beboere. Slik har den avtalen fungert.

Grunnen til denne enkle øyenskildrings"rapport" fra Midt-Østen fra meg til deg som vår utenriksminister, som jeg vet kjenner til alt dette og svært godt fra før, har sin motivasjon i ønsket om at verdenssamfunnet skal reagere. Verden tar ansvar ved å intervensere i mange konflikter i ulike land, ofte er det det eneste riktige for å spare lidelser og overgrep. Men i dette området virker det som handlingen som ville vært naturlig, preges av lammelse. USA som det ledende verdenspoliti har til nå ikke gjort noen ting. Nyvalgt President Barak Obama er mer klar i sin tale overfor Israel enn sin forgjenger, men det ser ut til at Israel er kommet i et modus hvor de ikke bryr seg om omverden. "Alle er imot oss uansett, vi må selv bestemme utviklingen" er det som ser ut til å være strategien. Og da skjer det lite i Israels agering som kan endre utviklingen, det skjønner alle i forhold til Israels militære og økonomiske slagkraft.

Vi som kjenner Barentssamarbeidet vet hvor stort fokus norske myndigheter hadde for å få et normalisert forhold til Russland, og hvor utjevning av levekår var en viktig strategi for å hindre spenning og konflikter over vår felles grense. Forskjellene i levekårene mellom Russland og Norge er ca. 1 til 4, mens forskjellene mellom de palestinske områdene og Israel er 1 til 10 (2008 estimerer – tallene for 2006 mellom Israel og Gaza viste en forskjell på 1/24!). Grensen mellom Israel og de palestinske områdene representerer derfor den største velferdskløft i verden og forutsetningen for å er i liten grad til stede ettersom den Israelske blokkaden av Gaza gjør en helt nødvendig oppbygging og økonomisk utvikling umulig.

Det er mitt ønske at du med klokskapens forståelse for at fremtidens Midt-Østen må ha dialog og gjensidig respekt som verktøy for å ha en bærekraftig løsning, og tar dette opp i alle de fora og sammenhenger du kan. Barak Obama og USA må bombarderes med argumentasjon som får de til å bruke harde virkemidler overfor Israel. USA er nøkkel til at overgrepspolitikken tar slutt!

Med utgangspunkt i Tromsøs vennsbyavtale med Gaza, ønsker jeg å foreslå at alle vennsbyer med Gaza og byer på Vestbredden danner en samlet lenke som en internasjonal solidaritetsressurs, med oppropet "Våkn opp!" En samlet og koordinert påvirkning av hele verdens statsledere som kan influere til en utvikling som medfører gjensidig respekt for felles tilstedeværelse på historisk viktige områder for mange folkegrupper. En aksjon som først og fremst har som mål å få stoppet Israels blokade av Gaza, slik at den sivile oppbyggingen igjen kan komme i gang. En internasjonal forbrødring av

solidaritet for å berge mennesker fra en gigantisk tragedie, den eneste mulighet for å hindre akselerert terrortilstand mellom folkegrupper og land. Et neste steg vil være å sette skarpt fokus på Israels kilepolitikk i resten av de palestinske områder, og å bidra til etableringen av en tostatsløsning. Under enhver omstendighet må murbygging og grensebygging inne på palestinske områder stanses.

Jeg kjenner godt til ditt engasjement for å bidra til løsning i Israel-Palestinakonflikten, noe jeg og mange i Tromsø setter stor pris på. Jeg ønsker å diskutere mulighetene for at Norge og UD kan støtte en slik internasjonal solidaritetsaksjon basert på humanitært grunnlag. Vennekapsbyenes lenke med respektive lands offisielle støtte kan bli en kraft som medvirker til humanismens seier over terror og ondskap.

Med vennlig hilsen,

Arild Hausberg
ordfører i Tromsø